

Múlaþing
Sóley Valdimarsdóttir
Lyngási 12
700 Egilsstaðir

Reykjavík, 16. apríl 2024
UST202403-182/A.B.
10.04.00

Efni: Tillaga - Breyting á aðalskipulagi Seyðisfjarðar 2010-2030- Stækkun hafnarsvæðis og nýtt safnasvæði

Vísað er til erindis skipulagsfulltrúa Múlaþings er barst 14. mars sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfisstofnunar um tillögu að breytingu á aðalskipulagi Seyðisfjarðar 2010-2030 vegna stækkunar á hafnarsvæði og nýju safnasvæði á Seyðisfirði

Í greinargerð kemur fram að meginmarkmið þessarar breytingar er fyrst og fremst að auka athafnarými hafnarinnar með landfyllingu og lengingu á hafnarkanti, til þess að bæta aðgengi að hafnarkanti og tryggja öruggt athafnasvæði fyrir hafnsækna starfsemi til framtíðar. Einnig er markmiðið að tryggja öruggt svæði fyrir uppbyggingu á Tækniminjasafni Austurlands.

Lög um stjórn vatnamála

Umhverfisstofnun bendir á að ekki er fjallað um lög nr. 36/2011 um stjórn vatnamála og vatnaáætlun 2022-2027¹ í greinargerð. Lögin ná yfir grunnvatn og allt yfirborðsvatn (þ.e. straumvötn, stöðuvötn, árósavatn, strandsjón, lón og jökla). Fram kemur í 28. gr. laganna þar sem fjallað er um réttaráhrif vatnaáætlunar, að opinberar áætlanir á vegum stjórnvalda, svo sem vegna skipulagsmála, náttúruverndar, orkunýtingar og samgangna, skulu vera í samræmi við þá stefnumörkun um vatnsvernd sem fram kemur í vatnaáætlun og lögum nr. 36/2011 um stjórn vatnamála.

Við endurskoðun eða breytingu skipulagsáætlunar sveitarfélags skal, þegar við á, samræma skipulagsáætlunina vatnaáætlun innan sex ára frá staðfestingu vatnaáætlunar. Sveitarfélagið þarf að fjalla um og meta áhrif skipulagsbreytingarinnar á vatnshlot þar sem fyrirséð er álag á vatn. Einnig bendir Umhverfisstofnun á að mikilvægt er að framkvæmdaraðilar séu upplýstir um að ítarlegra áhrifamat þarf að liggja fyrir áður en leyfi fyrir framkvæmdir og/eða starfsemi er veitt. Þau framkvæmdaleyfi sem sveitarfélagið gefur út þurfa að vera í samræmi við stefnumörkun vatnaáætlunar og lög um stjórn vatnamála.

Vatnshlotið sem um ræðir er strandsjávratnshlotið Seyðisfjörður (102-1322-C)¹.

¹ <https://vatnavefsja.vedur.is/#/waterbody/102-1322-C>

Öll strandsjávarhlot eiga að vera í að minnsta kosti góðu vistfræðilegu ástandi og góðu efnafræðilegu ástandi. Nái vatnshlot ekki umhverfismarkmiðum skal fara í aðgerðir til að draga úr álagi, leggja til mótvægisáðgerðir eða breytingar á framkvæmd til að tryggja gott ástand vatns. Umhverfismarkmið um ástand eru lagalega bindandi og ástandi vatnshlota má ekki hnigna, hvorki tímabundið né varanlega.

Strandsjávarvatnshlotið Seyðisfjörður hefur ekki verið ástandsflokkað, þ.e. vistfræðilegt og efnafræðilegt ástand vatnshlotsins er ekki þekkt. Í greinargerð segir að engar rannsóknir hafa verið gerðar á botndýralífi innan Seyðisfjarðarhafnar. Því er mikilvægt að ástandsmat sé gert sem inniheldur m.a:

- Álag vegna framkvæmdarinnar og hvernig hún hefur áhrif á gæðapætti sem eru notaðir til að ástandsmeta strandsjávarvatnshlot. Ef greint er líklegt álag á gæðapættina vegna framkvæmdarinnar þarf að gera sérstaklega grein fyrir þeim tengslum og umfangi áhrifanna.
- Mótvægisáðgerðum sem notaðar eru til að koma í veg fyrir, draga úr eða bæta fyrir neikvæð umhverfisáhrif framkvæmdar og starfsemi.
- Samlegðaráhrifum allrar starfsemi (núverandi og fyrirhugaðri) sem hafa eða geta haft áhrif á vatnshlotið.

Gæðapættirnir sem skilgreindir hafa verið fyrir strandsjó eru nítrat, fosfat, blaðgræna, hryggleysingjar á mjúkum botni og botnþörungur á hörðum botni. Umhverfisstofnun bendir á að landfylling getur einnig haft áhrif á vatnsformfræðilega gæðapætti sem hafa þó ekki enn verið skilgreindir í strandsjó. Breytingar á vatnsformfræði geta valdið áhrifum á ofangreinda gæðapætti.

Umhverfisstofnun bendir á að ef áhrifamatið leiðir í ljós hnignun eða mögulega hnignun á vatnshloti skv. 18. gr. laga nr. 36/2011 um stjórn vatnamála getur framkvæmdaraðili óskað eftir heimild stofnunarinnar til breytingar á vatnshloti, en slíkar rannsóknir eru mikilvægur grunnur fyrir ofangreint áhrifamat.

Landfylling og dýpkunarefni

Í greinargerð segir að hafnarsvæðið er stækkað með því að lengja hafnarkantinn við Strandarbakka, færa núverandi smábátahöfn og skapa meira landrymi með landfyllingu fyrir hafnsækna starfsemi.

Stækkun hafnarinnar, felur í sér að núverandi viðlegukantur Strandarbakka sem er um 170 m og verður hann framlengdur um 280 m í heildina.

Dýpið í smábátahöfninni verður 2,5 m og verður það jafnað út með því að hliðra til efni á hafsbotni, ekki verður fjarlægt efni af hafsbotni. Heildarefnisþörf stækkunar er um 149.000 m³ og nær framkvæmdasvæðið yfir um 3 ha. Sökum þess hve aðdjúpt er þarf einnig að fylla aðeins fyrir framan viðlegukantinn svo að stálþil fái nógu góða festu. Gert er ráð fyrir að efnisþörf verði landfylling bakvið stálþil sem 135.000 m³ og svo sjófylling fyrir framan stálþil 14.000 m³. Um 1 ha af sjávarbotni mun fara undir nýja landfyllingu

Þar sem fram kemur í greinargerð að hliðra á til efni á hafsbotni við höfnina bendir Umhverfisstofnun á að sumt af því efni (dýpkunarefni) sem tekið er upp eða hreyft til getur verið mengað af þungmálmum, þrávirkum lífrænum efnum eða öðrum mengandi efnum. Ekki kemur fram í greinargerð hvort hafsbotn hafnarinnar sé mengaður.

Umhverfisstofnun bendir á að hluti framkvæmdarinnar er varp í hafið samkvæmt 9. gr. laga nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda. Umhverfisstofnun vekur athygli á að samkvæmt 9. gr. laganna er varp efna og hluta í hafið óheimilt. Umhverfisstofnun getur þó, að fenginni umsögn Hafrannsóknastofnunar, veitt leyfi til að eftirtöldum efnum og hlutum sé varpað í hafið:

- a. dýpkunarefnum,
- b. náttúrulegum, óvirkum efnum, þ.e. föstum jarðefnum sem ekki hafa verið unnin efnafræðilega og samsett eru úr efnum sem ólíklegt er að losni út í hafsvæðið,
- c. fiskúrgangi frá fiskverkunarstöðvum í landi, enda standi sérstaklega á.

Umhverfisstofnun vill vekja athygli á að með umsókn um varp í hafið þurfa að berast stofnunni upplýsingar samkvæmt viðauka I við leiðbeinandi reglur um meðferð dýpkunarefnis.

Umhverfisstofnun bendir á mikilvægi þess að það komi fram í tillögunni að varp dýpkunarefna og náttúrulegra óvirkra efna í hafið, þ.e. fastra jarðefna, er háð leyfi Umhverfisstofnunar í samræmi við 9 gr. laga nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda.

Umhverfisstofnun vill minna á flak El Grillo er liggur á botni Seyðisfjarðar. Tryggja þarf að landfyllingin hafi ekki áhrif á flakið er gæti aukið mengun þá er frá flakinu berst.

Virðingarfyllst,

Axel Benediktsson

sérfræðingur

Sverrir Aðalsteinn Jónsson

teymisstjóri